

Till
NaturvårdsverketDatum
2026-01-20Ert diarienummer
NV-00410-24Diarienummer
KS-2025-00887

Yttrande över Naturvårdsverkets remiss: Förslag på digitala lösningar för tillsynsvägledning (NV-00410-24)

Sammanfattande inställning

Kungsbacka kommun tillstyrker i huvudsak de förslag som läggs fram i remissen. Förslagen bedöms vara relevanta och nödvändiga för att stärka likvärdighet, rättssäkerhet och kvalitet i den nationella tillsynsvägledningen. Kommunen bedömer att den föreslagna tidplanen är rimlig för att initiera arbetet, men att den behöver kompletteras med en mer långsiktig och etappindeldad plan för införande och nyttorealiserings. Kommunen ser positivt på ambitionen om ökad samordning och gemensamma digitala lösningar, men framhåller samtidigt behovet av tydlig nationell styrning, gemensamma standarder och en långsiktigt hållbar datainfrastruktur för att säkerställa önskade effekter.

Kommunens inställning i detalj

Kommunen tackar för möjligheten att yttra sig över remissen och konstaterar att remisstiden varit något i kortaste laget för att bereda ärendet. Kommunen delar den problembild som presenteras och ser ett tydligt behov av ökad samordning för att stärka likvärdighet, rättssäkerhet och effektivitet i tillsynsvägledningen. Förslagen adresserar flera välkända utmaningar i dagens tillsynssystem, såsom fragmenterad vägledning, varierande tillämpning och begränsade möjligheter till systematisk uppföljning. Kommunen bedömer att förslagen i huvudsak är ändamålsenliga och utgör ett viktigt steg mot en mer sammanhållen tillsynsvägledning. En gemensam digital struktur kan bidra till ökad likvärdighet, bättre överblick och förbättrade förutsättningar för lärande och utveckling på nationell nivå. Samtidigt vill kommunen tydliggöra att de föreslagna lösningarna sammantaget innebär ett flerårigt förändringsarbete i hur tillsyn planeras, genomförs och följs upp – snarare än ett avgränsat tekniskt införande. Detta perspektiv är centralt för bedömningen av tidplan, ansvarsfördelning och förväntad nytta.

När det gäller de föreslagna lagändringarna i miljöbalken och miljötillsynsförordningen tillstyrker kommunen deras inriktning, men betonar behovet av att de kompletteras med tydliga principer för ansvarsfördelning, proportionalitet och långsiktig förvaltning. För att säkerställa rättssäkerhet och en enhetlig tillämpning behöver det framgå hur data ska kvalitetssäkras, hur ansvar ska hanteras vid felaktig digital vägledning och hur samråd mellan myndigheter ska genomföras. Lagstiftningen bör även säkerställa teknikneutralitet, så att framtida digitala och AI-baserade stöd kan utvecklas inom ramen för bestämmelserna. Förslagen innebär också nya rättsliga skyldigheter för kommunerna – bland annat avseende rapportering, datastandarder och användning av digital vägledning – vilket gör

att även organisation, arbetssätt och interna processer behöver anpassas för att uppfylla regelverket på ett rättssäkert sätt.

Kommunen tillstyrker förslaget om en myndighetsgemensam webbplats som samlad ingång för tillsynsvägledning. En sådan lösning kan bidra till större enhetlighet, ökad tydlighet och minskad risk för motstridiga tolkningar. För att skapa långsiktigt värde behöver ansvar, innehållsförvaltning och principer för redaktionell styrning vara tydligt reglerade. Det är viktigt att webbplatsen inte ses isolerat utan som en del av en större vägledningsarkitektur. Detta möjliggör att vägledningssinnehåll kan återanvändas i olika kanaler, inklusive framtida AI-baserade och kontextanpassade stöd som kan integreras direkt i handläggares arbetsflöden. Kommunen delar bedömningen att utvecklingen bör ske stegvis. Ett etappindelad införande skapar bättre förutsättningar för kvalitetssäkring, anpassning till olika förutsättningar och successiv nyttorealiserings.

Kommunen tillstyrker även förslaget om en gemensam nationell lösning för insamling och tillgängliggörande av tillsynsdata. Detta kan stärka jämförbarhet, analys och nationell uppföljning. För att nå full nytta krävs att kommunerna också kan använda samma data lokalt – exempelvis för riskbaserad planering, prioriteringar och intern uppföljning. En central lösning måste därför möjliggöra dubbel användning: både nationell rapportering och lokal verksamhetsutveckling. Kommunen instämmer även i behovet av en mer samlad och enhetlig nationell rapporteringsstruktur, där dagens fragmenterade och delvis överlappande krav ersätts av en harmoniserad modell. Detta minskar risken för dubbelrapportering och ökar tydlighet och förutsägbarhet för både kommuner och verksamhetsutövare. Införandet av en centraliserad lösning kommer att kräva anpassningar av kommunernas befintliga verksamhetssystem. Det handlar bland annat om informationsstruktur, tekniska gränssnitt, utbildningar och kompetensutveckling. För att dessa förändringar ska kunna genomföras effektivt krävs tid, stöd och tät dialog mellan stat och kommuner. Kommunen vill särskilt lyfta relationen mellan de föreslagna statliga lösningarna och de marknadsaktörer som idag levererar kommunala verksamhetssystem. Förslagen förutsätter i praktiken att privata systemleverantörer anpassar sina lösningar för att möjliggöra integration och informationsutbyte. Kommunen ser därför ett behov av att staten tydligare klargör sin strategi för samspel med marknaden, inklusive ansvar för informationsmodeller, tekniska standarder och långsiktig förvaltning. Utan sådan tydlighet finns en risk att kommunerna får bära ett oproportionerligt ansvar för kravställning, samordning och finansiering gentemot systemleverantörer.

Kommunen vill även framhålla att de föreslagna lösningarna inte får inskränka det kommunala självstyret. Digitala strukturer som datamodeller och rapporteringsformat kan påverka vilka arbetssätt som blir möjliga, varför roller och mandat behöver vara tydligt avgränsade så att nationell samordning stödjer – och inte begränsar – det kommunala handlingsutrymmet. Statliga digitala lösningar får inte styra kommunernas operativa tillsynsbeslut. För att säkerställa likvärdigt införande i hela landet är det också viktigt att statens stöd och finansiering utvecklas i takt med de krav som ställs på kommunerna. Detta är särskilt angeläget eftersom systemanpassningar och förändrade arbetssätt annars riskerar att genomföras i olika takt och med varierande förutsättningar.

Kommunen bedömer att följande risker är mest centrala för att reformen ska ge avsedd effekt: att lösningen blir teknisk snarare än verksamhetsnära, att utvecklingen fokuserar på rapportering istället för datainfrastruktur, samt risk för bristande samordning mellan myndigheter och parallella statliga initiativ. Kommunen ser behov av att de föreslagna digitala lösningarna tydligare positioneras som en grund för långsiktig utveckling mot mer datadriven, riskbaserad och beslutsstödjande tillsyn. För att detta ska bli möjligt behöver arbetet vila på nationella standarder, gemensamma informationsmodeller och öppna gränssnitt – strukturer som gör det möjligt att återanvända data både nationellt och lokalt, och som på sikt möjliggör mer avancerade analyser, automatisering och AI-baserat stöd. Eftersom digital tillsynsvägledning utvecklas parallellt med andra statliga initiativ är det avgörande att dessa samordnas på arkitektur- och informationsnivå. En gemensam inriktning minskar risken för dubbelarbete, motstridiga krav och onödig belastning på kommunernas system och organisation. Kommunen vill även betona att miljötillsyn, vägledning, tillståndsprövning och miljörapportering är delar av en sammanhängande process. Om digitala lösningar utvecklas sektorsvis riskerar de att skapa nya gränssnitt i stället för att minska dem. Flexibilitet i utformningen är central för att möta snabbt föränderliga digitala arbetssätt och möjliggöra framtida AI-baserad och kontextanpassad vägledning direkt i handläggares arbetsflöden.

Avslutningsvis tillstyrker Kungsbacka kommun remissens förslag och bedömer dem som ett viktigt steg mot en mer sammanhållen och datadriven tillsynsvägledning. En långsiktig och styrd utveckling är dock avgörande för att säkerställa nyttorealisering och likvärdighet i hela landet.

Kungsbacka kommun

Lisa Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Patrik Johansson
Kommunsekreterare